

Hallituksen esitys Eduskunnalle Euroopan yhteisöjen omien varojen järjestelmästä tehdyn neuvoston päätöksen (2007/436/EY) hyväksymisestä

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Euroopan yhteisöjen omien varojen järjestelmästä vuonna 2007 tehdyn neuvoston päätöksen. Neuvoston päätös on ratifioitava kaikissa jäsenmaissa, mitä varten se on lähetetty jäsenmaille toimenpiteitä varten.

Päätös tulee voimaan viimeisen kansallista käsittelyä koskevan ratifiointitiedonannon vastaanottamista seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä. Päätöstä sovelletaan taannehtivasti 1 päivästä tammikuuta 2007.

PERUSTELUT

1 Euroopan yhteisöjen omia varoja koskevan neuvoston päätöksen tausta

Euroopan yhteisöjen komissio antoi 14 päivänä heinäkuuta 2004 ehdotuksensa Euroopan yhteisöjen omien varojen järjestelmän uudistamiseksi. Eurooppa-neuvosto saavutti poliittisen yhteisymmärryksen rahoituskehyksistä ja omien varojen järjestelmästä vuosille 2007—2013 16 päivänä joulukuuta 2005. Komissio tarkisti ehdotustaan Eurooppa-neuvoston päätelmien pohjalta 13 päivänä maaliskuuta 2006 (COM(2006) 99 final).

Komission ehdotuksen käsittely neuvoston työryhmässä aloitettiin keväällä 2006. Yhdistyneen kuningaskunnan hyväksi tehtävän budjettiepätasapainon korjauksen, jäljempänä Yhdistyneen kuningaskunnan maksuhelpotus, laskentaa koskevien erimielisyyksien johdosta neuvosto teki päätöksen vasta 7 päivänä kesäkuuta 2007. Erimielisyys koski uusien maksualennusten, eli arvonlisäveropohjaisen maksun ja bruttokansantulopohjaisen maksun laskentajärjestystä suhteessa Yhdistyneen kuningaskunnan maksuhelpotuksen laskentaan. Neuvoston päätökseen sisältyy neljä lausumaa ja Yhdistyneen kuningaskunnan maksuhelpotuksen laskentamenetelmän kuvaus. Euroopan parlamentti, tilintarkastustuomioistuin sekä Euroopan talous- ja sosiaa-

likomitea ovat antaneet lausuntonsa päätöksestä.

2 Nykyinen Euroopan yhteisöjen omien varojen järjestelmä

Euroopan yhteisöjen omat varat, jäljempänä omat varat, ovat tuloja, jotka myönnetään Euroopan yhteisöjen yleisen talousarvion rahoittamiseksi. Ne kuuluvat yhteisölle ilman kansallisten viranomaisten erillisiä päätöksiä. Omat varat jaetaan niin sanottuihin perinteesiin omiin varoihin, joita ovat maatalousmaksut, sokerimaksut ja tullit, sekä muihin omiin varoihin, joita ovat jäsenmaiden arvonlisäveropohjaan perustuva vara, jäljempänä ALV-vara, ja bruttokansantuloon perustuva täydentävä vara, jäljempänä BKTL-vara. Lisäksi omien varojen järjestelmään sisältyy Yhdistyneen kuningaskunnan maksuhelpotus. Omille varoille määritetään yleinen yläraja osuutena yhteisön BKTL:sta. Vahvistettu yläraja omille varoille rajaa talousarvion maksumäärärahojen kehitystä. Omien varojen enimmäismäärä on 1,24 prosenttia jäsenmaiden yhteenlasketusta BKTL:sta. Nykyisen omien varojen päätöksen mukaan BKTL:n laskennassa sovelletaan Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmää vuodelta 1995 (EKT-95).

2.1 Perinteiset omat varat

Perinteisiin omiin varoihin luetaan maatalousmaksut, sokerimaksut ja tullit. Kunkin jäsenvaltion viranomaisen kerää maatalousmaksut ja tullit, jotka tilitetään yhteisölle. Perinteisten omien varojen kantopalkkioina jäsenvaltiot pidättävät 25 prosenttia keräämistään maksuista ja tulleista tilityksen yhteydessä. Euroopan yhteisöjen yleisessä talousarviossa kantopalkkiot otetaan huomioon negatiivisina tuloina. Suomen kansallisessa budjetissa perinteisistä omista varoista näkyy vain kantopalkkio.

Maatalousmaksut ja sokerimaksut

Maatalousmaksuihin samoin kuin sokerimaksuihin luetaan maksut, palkkiot, lisä- tai tasausmaksut, joista on sovittu muiden kuin jäsenvaltioiden kanssa käytävälle kaupalle osana yhteistä maatalouspolitiikkaa, sekä sokerialan yhteisessä markkinajärjestelyssä sovitut maksut.

Tullit

Tullit ovat yhteisen tullitariffin mukaisia tai muita yhteisön toimielimen asettamia kolmansien maiden kanssa käytävään kauppaan sovellettavia tulleja sekä Euroopan hiili- ja teräsyhteisön perustamissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien tuotteiden tulleja.

2.2 Muut omat varat

ALV-vara

ALV-vara määrätään soveltamalla arvonnäköverokannan enimmäismäärää jäsenmaan ALV-pohjaan. ALV-pohja on rajattu 50 prosenttiin BKTL-pohjasta ALV-varan regressiivisyyden kohtuullistamiseksi. Arvonnäköverokannan enimmäismäärää on alennettu asteittain eri jäsenvaltioiden maksukyvyyn huomioonottamiseksi. Tämän mukaisesti ALV-kannan enimmäismäärää alennettiin 1,00 prosentista 0,75 prosenttiin vuosiksi 2002—2003 ja 0,50 prosenttiin vuodesta 2004 lähtien.

ALV-varojen painon asteittainen pienentäminen on lisännyt jäsenvaltioiden rahoitusosuuksien, lukuun ottamatta perinteisiä omia varoja, ja niiden BKTL:n välistä yleistä vastaavuutta. Se on parantanut järjestelmän tasapuolisuutta, mutta pienentänyt ALV-varan taloudellista merkitystä.

BKTL-vara

Omiin varoihin luetaan myös kaikkien jäsenvaltioiden yhteenlaskettuihin BKTL:ihin perustuva erikseen vahvistettavan kertoimen avulla määrättävä ”neljäs vara”, jonka tarkoituksena on toimia täydentävänä varana talousarvion menojen ja tulojen tasapainon varmistamiseksi. BKTL-pohjan laskennassa on noudatettava nykyisen omien varojen päätöksen voimassaoloajan Euroopan kansantalouden tilinpitojärjestelmää (EKT-95). Eurostat valvoo laskentaa.

BKTL-varan suhteellinen osuus omista varoista on kasvanut ja kasvaa edelleen omien varojen järjestelmän muutosten johdosta. Valtaosa EU:n rahoituksesta, noin 70 prosenttia katetaan BKTL-varalla.

Yhdistyneen kuningaskunnan maksuhelpotus

Yhdistynyt kuningaskunta saa maksuunsa alennuksen, joka rahoitetaan muiden jäsenmaiden maksuja korottamalla. Itävalta, Saksa, Alankomaat ja Ruotsi maksavat 25 prosenttia osuudesta, jonka ne maksaisivat, jos Yhdistynyttä kuningaskuntaa lukuun ottamatta kaikki muut 26 jäsenvaltiota täysimääräisesti osallistuisivat helpotuksen rahoitukseen. Molemmat korotukset toteutetaan jäsenmaiden BKTL-osuuksien mukaisesti.

Helpotuksen nykyisessä laskentamallissa eliminoidaan laajentumista edeltävän tuen vaikutus helpotuksen määrään, mutta ei varsinaisia laajentumiskustannuksia. Menettelyn seurauksena Yhdistynyt kuningaskunta maksaa normaalisti osuutensa laajentumista edeltävästä tuesta, mutta varsinainen laajentuminen lisää laskennallisesti Yhdistyneen kuningaskunnan epätasapainoa ja maksuhelpotus kasvaa, jolloin Yhdistynyt kuningaskunta ei täysimääräisesti osallistu laajentumisen kustannuksiin.

3 Neuvoston päätöksen sisältö

Neuvoston päätös sisältää säännöksiä Euroopan yhteisöjen rahoitusjärjestelmän rakennetta koskevien Eurooppa-neuvoston päätelmien toteuttamiseksi. Näiden säännösten sisältö on kuvattu kohdassa 3.1. Neuvoston päätöksen taloudelliset vaikutukset on esitetty kohdassa 3.2.

3.1 Eurooppa-neuvoston päättämät muutokset omien varojen järjestelmään

Siirtyminen kiinteäkertoimiseen ALV-varaan (2 artiklan 4 kohta)

ALV-varan laskentaa yksinkertaistetaan siirtymällä yhdenmukaisen verokannan soveltamiseen ALV-määräytymisperusteeseen, eli rajattuun ALV-pohjaan. Yhdenmukaisen verokannan (kertoimen) suuruus on 0,30 prosenttia. Muutos yksinkertaistaa omien varojen järjestelmää muuttamatta maksutasoa.

Uusi maksualennusjärjestelmä ALV-varaan (2 artiklan 4 kohta)

Yksinomaan rahoituskehyskaudella 2007—2013 myönnetään ALV-maksuun alennusta Itävalle 0,075 prosenttiyksikköä (maksun suuruus 0,225 prosenttia), Saksalle 0,15 prosenttiyksikköä (maksun suuruus 0,15 prosenttia) ja Alankomaille ja Ruotsille 0,20 prosenttiyksikköä (maksun suuruus 0,10 prosenttia). Alennuksen saajat osallistuvat alennusten rahoitukseen.

Uusi maksualennusjärjestelmä BKTL-varaan (2 artiklan 5 kohta)

Yksinomaan rahoituskehyskaudella 2007—2013 myönnetään BKTL-maksusta bruttomääräinen vuosittainen alennus Alankomaille 605 miljoonaa euroa ja Ruotsille 150 miljoonaa euroa vuoden 2004 hintoina. Nämä määrät mukautetaan käypiin hintoihin soveltamalla komission laskemaa viimeisintä EU:n BKT:n euro-deflaatiokerrointa. Nämä bruttovähennykset myönnetään sen jälkeen, kun tämän päätöksen 4 ja 5 artiklassa tarkoitettu Yhdistyneen kuningaskunnan hyväksi tehtävä korjaus ja sen rahoitus on laskettu, eivätkä ne vaikuta kyseiseen korjaukseen. Tässä 2 artiklan 5 kohdassa ratkaistiin kiista laskentajärjestyksestä siten, että ALV-varaan myönnetty alennukset lasketaan ennen Yhdistyneen kuningaskunnan maksuhelpotuksen laskentaa ja BKTL-alennukset sen jälkeen. Alennuksen saajat osallistuvat alennusten rahoitukseen.

Laajentumisen vaikutusten osittainen huomiointi Yhdistyneen kuningaskunnan maksuhelpotusta laskettaessa (4 artikla kohta g)

Yhdistyneen kuningaskunnan maksuhelpotuksen määrittelyssä otetaan asteittain huomioon 30 päivänä huhtikuuta 2004 toteutuneen laajentumisen vaikutus maatalousmenoja lukuun ottamatta. Muutos toteutetaan asteittain siten, että laajentumismenojen vaikutuksesta otetaan huomioon:

Vuosi	%
2009	20
2010	70
2011—	100

**Yhdistyneen kuningaskunnan maksuhelpotuksen osittainen purku
(osallistuminen laajentumisen kustannuksiin pl. maatalousmenot)**

YK-maksuhelpotus (2004 hinnoin)	Alkuperäinen määrä	”osallistuminen” (%)	”osallistuminen” (mrd euroa)	Lopullinen määrä	Purkaminen, % kokonais- määrästä
2007	5,8	0	0	5,8	—
2008	6,7	0	0	6,7	—
2009	7,2	20	0,4	6,8	5,7
2010	7,3	70	2,0	5,3	27,4
2011	7,6	100	2,6	5,0	34,2
2012	7,6	100	2,7	4,9	35,5
2013	7,9	100	2,9	5,0	36,7
Yhteensä	50,1		10,6	39,5	21,2

Laajentumisen osittaisen huomioon ottamisen seurauksena maksuhelpotuksesta purkautuu noin 37 prosenttia vuonna 2013. Artiklassa on Eurooppa-neuvoston päätelmien mukaisesti rajattu Yhdistyneelle kuningaskunnalle muutoksesta aiheutuvan lisälaskun suuruudeksi 10,5 miljardia euroa kaudella 2007—2013 laskettuna vuoden 2004 hinnoin.

Omien varojen järjestelmän yleisarviointi
(9 artikla)

Artiklan mukaan komissio toteuttaa kaikki EU:n menot kattavan kokonaisvaltaisen ja laaja-alaisen uudelleentarkastelun. Tarkastelussa ovat mukana yhteinen maatalouspolitiikka ja Yhdistyneen kuningaskunnan jäsenmaksualennus. Komissio antaa kertomuksen kaudella 2008—2009 ja tarkastelee siinä yhteydessä yleisesti omien varojen järjestelmää.

Muut muutokset (2 artiklan a kohta)

Uruguayn kierroksen monenvälisissä kauppaneuvotteluissa tehtyjen sopimusten täytäntöönpano yhteisön lainsäädännössä on johtanut siihen, että maatalous- ja tullimaksut eivät enää olennaisesti eroa toisistaan. Tästä jaottelusta luovutaan sen vuoksi Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon liittyvissä yhteyksissä.

3.2 Lausumat

Neuvoston lausuma Yhdistyneen kuningaskunnan maksuhelpotuksen laskentamenetelmästä

Lausumassa todetaan neuvoston olevan yksimielinen siitä, että päätöksen liitteenä oleva komission valmisteluasiakirja Yhdistyneen kuningaskunnan maksuhelpotuksen laskentamenetelmästä on täysin neuvoston päätöksen sekä 15 ja 16 päivänä joulukuuta 2005 kokoontuneen Eurooppa-neuvoston päätelmien mukainen.

Eräiden jäsenvaltioiden lausuma uusien maksualennusten rahoituksesta

Lausumassa Tsekki, Kypros Tanska, Viro, Suomi, Unkari, Italia, Latvia, Liettua, Puola, Slovakia ja Slovenia pahoittelevat sitä, että tiettyjä jäsenvaltioita koskevat uudet mukautukset ”yksinomaan kaudeksi 2007—2013” pannaan täytäntöön sellaisella tavalla, että kaikki jäsenvaltiot eivät osallistu niiden rahoitukseen. ”Tällainen täytäntöönpano ei saisi vaikuttaa tuleviin järjestelyihin. Omien varojen järjestelmän tulevaisuudessa olisi yhteisesti sovittujen menojen rahoittamiseksi suuntauduttava kohti sääntöpohjaista järjestelmää, joka on yksinkertainen ja avoin ja johon ei sisälly tiettyjen jäsenvaltioiden hyväksi tehtäviä mukautuksia.” Lausuma johtuu siitä, että Yhdistyneen kuningaskunnan maksuhelpotus lasketaan ALV-varaan tehtävien

alennusten jälkeen, joten Yhdistynyt kuningaskunta ei osallistu alennusten rahoitukseen.

Belgian ja Luxemburgin lausuma

Belgian ja Luxemburgin lausuma koskee hallintomenojen tileihin kirjaamista ja kohdentamista. Valtiot vastustavat hallintomenojen huomioimista jäsenvaltion nettoasemaa määriteltäessä.

Bulgarian lausuma

Bulgarian lausumassa todetaan oikea kirjoitusasu euron käännökseksi bulgarian kielelle virallisia asiakirjoja varten.

3.3 Taloudelliset vaikutukset

Neuvoston päätöksen eri elementtien taloudelliset vaikutukset jäsenmaittain esitetään seuraavassa taulukossa.

Uuden omien varojen päätöksen taloudelliset vaikutukset keskimäärin vuosina 2007—2013, milj. euroa (vuoden 2004 hinnoin)

	ALV- alennus	BKTL- alennus	YK:n maksu- helpotus	Yhteensä
BE	-66	-21	74	-14
CZ	-23	-7	25	-5
DK	-44	-14	49	-9
DE	1055	-153	95	997
EE	-2	-1	2	0
EL	-40	-13	44	-8
ES	-191	-60	212	-40
FR	-373	-118	414	-78
IE	-30	-10	33	-6
IT	-306	-97	340	-64
CY	-3	-1	3	-1
LV	-3	-1	3	-1
LT	-5	-2	5	-1
LU	-5	-2	6	-1
HU	-21	-7	23	-4
MT	-1	0	1	0
NL	391	572	20	983
AT	33	-17	10	26
PL	-55	-17	61	-11

PT	-30	-10	34	-6
SI	-7	-2	7	-1
SK	-9	-3	10	-2
FI	-34	-11	38	-7
SE	200	129	13	342
UK	-405	-128	-1550	-2083
BG	-6	-2	6	-1
RO	-18	-6	21	-4
EU-27	0	0	0	0

Saksa, Alankomaat ja Ruotsi hyötyvät merkittävästi uusista ALV- ja BKTL-varojen alennuksista. Alennukset toteutuvat bruttomäärää alhaisempina, koska alennuksen saajat osallistuvat alennusten rahoitukseen. Yhdistyneen kuningaskunnan maksuhelpotuksen alentuminen kompensoi uusien alennusten aiheuttamat maksulisäykset muiden jäsenmaitten osalta. Suomen maksut kasvavat arvion mukaan 7 miljoonaa euroa. Yhdistyneen kuningaskunnan maksut kasvavat runsaat 2 miljardia euroa.

Vuoden 2008 Euroopan yhteisöjen yleisen talousarvion pohjalta laskettuna uusi päätös nostaa Suomen maksuja 50 miljoonaa euroa vuositasolla. Yhdistyneen kuningaskunnan maksuhelpotuksen asteittainen alentuminen pienentää maksuja rahoituskehyskauden loppupuolella siten, että edellisessä taulukossa esitetty neutraali lopputulos arvioidaan saatutettavan. Uuden päätöksen astuttua voimaan maksujen muutokset realisoituvat taannehtivasti vuoden 2007 alusta lukien, jolloin Suomi joutuu kerralla maksamaan vuosien 2007 ja 2008 osalta edellä mainitut 50 miljoonaa euroa, eli yhteensä 100 miljoonaa euroa.

4 Asian valmistelu

Valtioneuvosto on valtiopäiväjärjestyksen 54 b §:n mukaisesti 21 päivänä lokakuuta 2004 lähettänyt eduskunnalle kirjelmän ehdotuksesta neuvoston päätökseksi Euroopan yhteisöjen omien varojen järjestelmästä (U 54/2004 vp). Valtiovarainministeriö on lisäksi lähettänyt eduskunnalle kolme tähän kirjelmään liittyvää jatkokirjelmää.

Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä.

5 Voimaantulo

Neuvoston päätös on ratifioitava kaikissa jäsenmaissa. Neuvoston päätös tulee sen 10 artiklan mukaan voimaan viimeisen asiaa koskevan ratifiointitiedonannon vastaanottamista seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä. Sitä aletaan soveltaa taannehtivasti 1 päivästä tammikuuta 2007. Vuotta 2007 edeltävien vuosien varojen laskentaa ja budjettiepätasapainon korjaukseen sovellettavia säännöksiä sovelletaan edelleen näitä vuosia koskeviin varojen mukautuksiin ja korjauksiin, jotka tehdään uuden päätöksen voimaantulon jälkeen.

Edellä olevan perusteella päätöksen hyväksyminen ei edellytä kansallista voimaansaattamissäädöstä. Päätöksen oikeusvaikutukset seuraavat suoraan Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksista, erityisesti Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen 249 artiklan 4 kohdasta ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen 161 artiklan 4 kohdasta.

6 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

6.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Euroopan yhteisöjen omia varoja koskevat päätökset tehdään Euroopan yhteisöjen perustamissopimuksen 269 artiklan 2 kohdan ja Euroopan atomienergiayhteisön perustamis-

sopimuksen 173 artiklan 2 kohdan mukaan siten, että neuvosto antaa yksimielisesti komission ehdotuksesta ja Euroopan parlamenttia kuultuaan yhteisön omia varoja koskevista järjestelmästä säännökset, joiden hyväksymistä se suosittaa jäsenvaltioille jäsenvaltioiden valtiosäännön asettamien vaatimusten mukaisesti. Perustuslain (731/1999) 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy muun muassa sellaiset kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä.

Neuvoston päätös omien varojen järjestelmästä kohdentuu eduskunnan budjettivaltaan. Neuvoston päätöstä on pidettävä sellaisena kansainvälisenä velvoitteena, joka edellyttää perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunnan suostumusta.

6.2 Käsittelyjärjestys

Neuvoston päätös ei sisällä määräyksiä, jotka koskisivat perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa tai 95 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla. Neuvoston päätös voidaan hyväksyä äänen enemmistöllä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään,

että Eduskunta hyväksyisi Euroopan yhteisöjen omien varojen järjestelmästä tehdyn neuvoston päätöksen (2007/436/EY).

Helsingissä 2 päivänä marraskuuta 2007

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Hallinto- ja kuntaministeri *Mari Kiviniemi*